

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2025. № 7.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.7.36>

УДК 657.2.016:336.71

О. С. Височан,

*д. е. н., професор, професор кафедри обліку та аналізу,
Національний університет “Львівська політехніка”*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0066-2624>

О. З. Нога,

аспірант,

Вища школа імені Миколи Коперника, Варшава, Республіка Польща

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-5777-8590>

О. О. Височан,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку та аналізу,
Національний університет “Львівська політехніка”*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4160-1323>

ФУНКЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ ЯК РЕГУЛЯТОРА ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ БАНКІВ

O. Vysochan,

*Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of
Accounting and Analysis, Lviv Polytechnic National University*

O. Noha,

Postgraduate Student,

Nicolaus Copernicus Superior School, Warsaw, Poland

O. Vysochan,

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
Accounting and Analysis, Lviv Polytechnic National University*

FUNCTIONS OF THE NATIONAL BANK OF UKRAINE AS A REGULATOR OF BANKS' ACCOUNTING POLICIES

У статті досліджено функції Національного банку України (НБУ) як регулятора облікової політики банків. Встановлено необхідність упорядкування регуляторних функцій НБУ та визначення їх ролі у формуванні системи обліку у банках. Проведено аналіз трансформації функцій НБУ як регулятора діяльності банків загалом та в сфері бухгалтерського обліку зокрема впродовж 1991-2024рр. За результатами періодизації розвитку функціоналу НБУ у сфері регулювання бухгалтерського обліку виділено такі етапи: перехідний етап; трансформаційний етап; інституційний етап; етап стандартизації та етап цифровізації. Визначено, що діяльність НБУ у сфері бухгалтерського обліку здійснюється у кількох площинах: нормативній, методологічній, контрольній, аналітичній та площині цифровізації діяльності. Здійснено впорядкування нормативних документів НБУ в контексті зіставлення з положеннями облікової політики, які вони регламентують.

The article examines the functions of the National Bank of Ukraine (NBU) as a regulator of banks' accounting policies. The NBU plays a key role in shaping these policies, acting as a central regulator that ensures methodological consistency, transparency, and reliability of financial information in the banking sector. The findings of the study highlight the need to streamline the regulatory functions of the NBU and define their role in shaping banks' accounting systems. It is determined that, in terms of its direct influence on the functioning of banking institutions, the NBU regulates banking activities and ensures the stability of the banking system through continuous monitoring of liquidity, financial resilience, and the efficiency of financial resource management. The article presents an analysis of the transformation of the NBU's functions as a regulator of banking activity in general, and accounting regulation in particular, over the period 1991-2024. According to the results of the periodization of the development of the NBU's functionality in the field of accounting regulation, the following stages were distinguished: transitional stage, transformational stage, institutional stage,

standardization stage, and digitalization stage. It was determined that the NBU's activities in the field of accounting are carried out in several dimensions: regulatory (regulation), methodological, control, analytical, and digitalization. In general, the NBU's influence on accounting in banks includes: organizational influence (requiring the creation, approval, regular updating, and revision of the accounting policy as an internal regulatory document); methodological influence (determining the methodology for recognizing and assessing accounting objects and regulating the application of international accounting and reporting standards); technical influence (establishing the mandatory use of the approved chart of accounts for banking institutions and the construction of automated accounting systems in accordance with the structure of the chart of accounts); control influence (possessing the authority to carry out inspections regarding the compliance of the accounting policy with regulatory documents and the accounting procedures in accordance with the approved provisions). The article organizes the NBU's regulatory documents in the context of a comparison with the provisions of the accounting policy that they regulate.

Ключові слова: *облік, Національний банк України, функції НБУ, облікова політика, банк.*

Keywords: *accounting, National Bank of Ukraine, functions of the NBU, accounting policy, bank.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Національний банк України (далі – НБУ) виконує ключову роль у формуванні облікової політики банків, виступаючи центральним регулятором, який забезпечує методологічну єдність, прозорість та достовірність фінансової інформації в банківському секторі. У межах своїх повноважень НБУ розробляє та впроваджує нормативно-правові акти, що регламентують порядок ведення бухгалтерського обліку, складання фінансової звітності та організацію

внутрішнього контролю в банках. Зокрема, через положення, інструкції та методичні рекомендації НБУ визначає принципи визнання, оцінки та розкриття інформації про банківські операції у фінансовій звітності, що забезпечує уніфікацію облікових підходів у відповідності до міжнародних стандартів обліку. Регуляторна діяльність НБУ спрямована на забезпечення стабільності банківської системи, підвищення довіри до фінансових установ та створення сприятливих умов для ефективного нагляду. Важливою складовою цієї діяльності є контроль за дотриманням банками встановлених облікових правил, що дозволяє своєчасно виявляти ризики, порушення та недоліки у фінансовій звітності, а також адаптувати облікові вимоги до змін у національному законодавстві, економічному середовищі та міжнародній практиці, що забезпечує актуальність і гнучкість облікової політики. Функції НБУ в сфері бухгалтерського обліку є основою для забезпечення достовірності фінансової інформації, яка використовується і для прийняття управлінських рішень всередині банків, і для оцінки їхньої діяльності зовнішніми користувачами. Так як, облікова політика формується під впливом великої кількості факторів, одним з яких є законодавчо-нормативне регулювання діяльності банківської сфери, це передбачає важливість позиціонування ролі та функцій НБУ як суб'єкта, що формує нормативне середовище для ведення бухгалтерського обліку у банках.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження вітчизняних вчених в сфері обліку в банках загалом здійснюються в таких напрямках як: нормативне регулювання обліку у банківських установах; організація облікового процесу у банківських установах; ведення обліку на окремих функціональних ділянках тощо. Питання облікової політики у банківських установах досліджували такі науковці як: Андренко О.А., Мордовцев О.С. [1], Петраковська О.В. [2], Сидоренко Р.В. [3], Сп'як Г.І. [4], Юнацький М.О. [5] та ін.

Побудова ефективної системи обліку, що забезпечує користувачів достовірною та своєчасною інформацією, є одним з завдань системи

управління банківськими установами. Лалакулич М.Ю., Рибаківа Л.П., Югас Е.Ф. [6] виділяють такі функції облікової системи у банківських установах як: облік клієнтів та їх операцій; моніторинг фінансових операцій; фінансове планування та аналіз операцій; формування фінансової звітності. Якісне функціонування облікової системи та генерація облікової інформації для потреб управління передбачає швидку адаптацію до вимог зовнішнього середовища з одночасним дотримання законодавчих норм в сфері бухгалтерського обліку, що і забезпечується положеннями облікової політики.

Побудова облікової політики банку складний процес, що передбачає вплив низки чинників. Спак Г.І. [4, с. 393] позиціонує облікову політику як вагомий елемент системи управління банків та основну інформаційного забезпечення його діяльності. Юнацький М.О. [5] поділяє фактори, що впливають на формування облікової політики банку на внутрішні (форма власності, обсяги діяльності, побудова системи обліку тощо) і зовнішні (законодавчі, політичні, соціальні, глобалізаційні, інформаційні та ін.). Сидоренко Р.В. [3] зазначає, що облікова політика спираючись на законодавчо-нормативну базу має забезпечити взаємодію та ефективне функціонування управлінського, фінансового та податкового обліку банку, і, в свою чергу, надання інформації користувачам. Петраковська О.В. [2] пропонує формувати окремі елементи облікової політики банку на підході, що ґрунтується на пріоритеті мети фінансової звітності. Такий підхід насамперед враховує орієнтацію на нормативні документи НБУ та міжнародні стандарти обліку та звітності, проте відсутність чіткого розподілу рівнів нормативно-правового регулювання обліку у банках та виникнення суперечностей між ними ускладнює процес побудови ефективної системи обліку [7, с. 22]. Попри активну нормотворчу діяльність НБУ, спостерігається відсутність систематизованого уявлення про еволюцію та зміст його функцій як регулятора облікової політики у банківській сфері. Наявні нормативні документи часто дублюють або суперечать одні одним,

що ускладнює реалізацію єдиних методологічних підходів до ведення бухгалтерського обліку. Відтак постає потреба в упорядкуванні регуляторних функцій НБУ у цій площині, а також у визначенні їхньої ролі у формуванні системи обліку у банках.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження функцій Національного банку України як регулятора облікової політики банків.

Для досягнення мети передбачено вирішення таких завдань:

- дослідження трансформації функцій Національного банку України як регулятора діяльності банків загалом та в сфері бухгалтерського обліку впродовж 1991-2024рр.;
- конкретизація функцій НБУ в частині впливу на побудову системи бухгалтерського обліку у банках;
- впорядкування нормативних документів НБУ в контексті зіставлення з положеннями облікової політики, які вони регламентують.

Виклад основного матеріалу дослідження. Національний банк України є тим регулятором, що встановлює вимоги до ведення обліку у банківських установах у відповідності до положень (стандартів) обліку та інших нормативних документів. Фаріон В., Фаріон Т. [8] визначають роль Національного банку України в обліковому процесі банків насамперед як зовнішнього користувача облікової інформації, що міститься в фінансовій звітності, яку користувач отримує та інтерпретує для оцінки минулих та прогнозування майбутніх подій. Таке трактування підтверджує функції НБУ як суб'єкта, що встановлює підходи до формування інформації, способів та форм її подання для подальшого використання. Етапи трансформації загальних функцій НБУ та функцій НБУ у сфері ведення бухгалтерського обліку у банках наведено в табл. 1.

Таблиця 1. Етапи трансформації загальних функцій НБУ та функцій НБУ у сфері ведення бухгалтерського обліку у банках

Етапи	Загальні функції Національного банку України	Етапи	Функції НБУ у сфері ведення бухгалтерського обліку в банках
<i>Етап становлення банківської системи</i>	Реалізація єдиної державної грошово-кредитної та валютної політики; встановлення кореспондентських відносин з центральними банками інших держав, міжнародними банками та іншими кредитними установами; організація міжбанківських розрахунків; набуття функції забезпечення стабільності грошової одиниці	<i>Перехідний етап</i>	Адаптація норм радянського законодавства до нових умов банківської системи, розробка тимчасових положень щодо обліку і звітності через відсутність національного законодавства
		<i>Трансформаційний етап</i>	Регулювання організації бухгалтерського обліку та формування звітності банківських установ як перший крок до формалізації облікових процедур; набуття права встановлення порядку ведення обліку та складання звітності в банках відповідно до національних стандартів
<i>Етап валютного контролю</i>	Набуття функції організації та здійснення валютного контролю за банківськими та фінансовими установами; набуття функції подання пропозицій в аспекті законодавчого врегулювання питань, що стосуються НБУ; здійснення методологічної підтримки щодо інформації, яка є банківською таємницею	<i>Інституційний етап</i>	Набуття права розробляти інструкції, методичні рекомендації та правила ведення обліку для банків на основі методології Міністерства фінансів України; уніфікація обліку в банківському секторі через розробку Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України; поетапне впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) для банків, зокрема у частині розкриття інформації та оцінки активів.
<i>Етап побудови платіжних систем</i>	Набуття функції здійснення банківського регулювання та нагляду; монополізація емісії національної валюти України та організації готівкового обігу; регулювання діяльності платіжних систем та розрахункових систем, визначення порядку та форм платежів; визначення напрямків розвитку сучасних технологій електронного банкінгу, створення та підтримка платіжних і облікових систем, контроль за створенням автоматизованих банківських систем; захист банківської інформації	<i>Етап стандартизації</i>	Здійснення контролю за достовірністю фінансової звітності, зокрема через вимоги до внутрішнього аудиту; регулювання організації бухгалтерського обліку та контролю під час здійснення операційної діяльності; встановлення єдиних принципів обліку для всіх банків; встановлення вимог до операційної діяльності, включно з документуванням, реєстрацією, перевіркою та контролем операцій; посилення контролю за внутрішньобанківськими операціями та аналітичним обліком в банках

Продовження таблиці 1

Етапи	Загальні функції Національного банку України	Етапи	Функції НБУ у сфері ведення бухгалтерського обліку в банках
<i>Етап державного нагляду</i>	Набуття функції державного регулювання та нагляду у сфері запобігання та протидії легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення; посилення функції аналізу стану фінансової системи щодо фінансової стабільності		
<i>Етап інформаційної безпеки</i>	Набуття функції кіберзахисту та інформаційної безпеки у банківській системі України та для суб'єктів, що здійснюють переказ коштів; забезпечення формування та ведення переліку об'єктів критичної інфраструктури, а також реєстру об'єктів критичної інформаційної інфраструктури у банківській системі України; заміна функції організації та здійснення валютного контролю на функцію здійснення валютного нагляду	<i>Етап цифровізації</i>	Цифровізація та автоматизація обробки фінансових даних шляхом впровадження електронних форматів звітності (XBRL); посилення вимог до прозорості облікової політики банків, зокрема щодо оцінки кредитного ризику, резервів, справедливої вартості активів.
<i>Етап соціальні</i>	Набуття функції безпеки, захисту прав людини, зовнішньої політики, боротьби з корупцією та розширення законотворчої функції		

Джерело: опрацьовано автором на основі [9] з доповненням облікових функцій НБУ

Співставлення модернізації загальних функцій НБУ та функцій у сфері бухгалтерського обліку у 1991-2024рр дозволяє простежити зміни функціоналу НБУ та загальні тенденції розвитку банківської системи в Україні (рис.1).

Модернізація функцій НБУ в сфері
діяльності банків

Модернізація функцій НБУ в сфері
бухгалтерського обліку

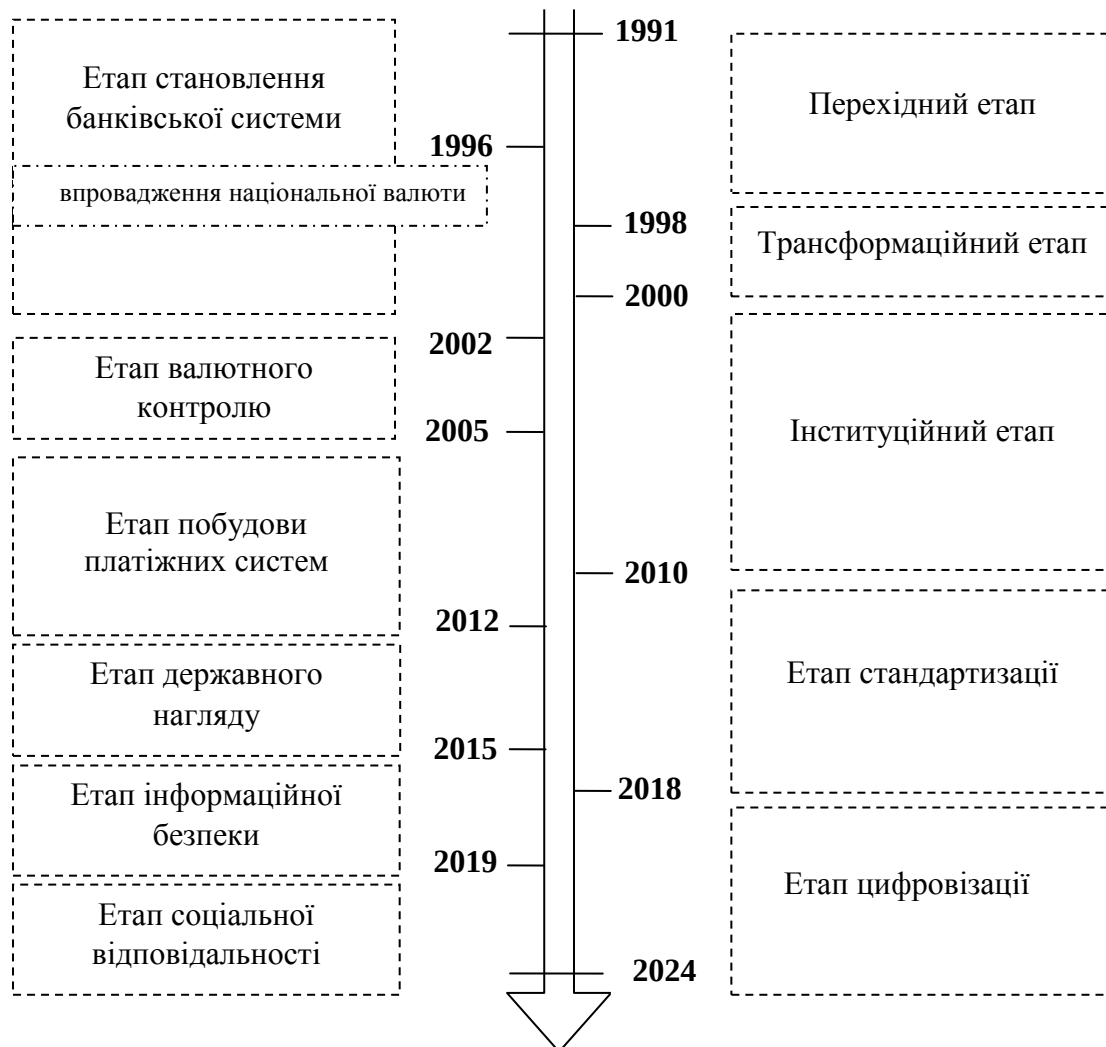

Рис. 1. Періодизація розвитку функціоналу НБУ у сфері регулювання бухгалтерського обліку

Джерело: авторська пропозиція

В частині прямого впливу на функціонування банківських установ НБУ здійснює регулювання діяльності банків та забезпечення стабільності банківської системи через постійний моніторинг їх ліквідності, фінансової стійкості та ефективності управління фінансовими ресурсами. Тому інформація системи бухгалтерського обліку банківських установ, що забезпечує можливість такого моніторингу та контролю, передбачає встановлення вимог до форми та змісту облікової інформації. Облікова

політика банківських установ як сукупність методів та способів ведення обліку забезпечує основу для формування якісної, доступної, своєчасної та релевантної бухгалтерської інформації.

Основними функціями НБУ як головного регулятора облікової політики банків є:

- 1) встановлення правила ведення обліку у банківських установах;
- 2) визначення методологічних засади ведення обліку у банківських установах на різних функціональних ділянках;
- 3) здійснення контролю за дотриманням стандартів ведення обліку;
- 4) регламентація форм бухгалтерської звітності та здійснення контролю за правильністю її формування та подання.

Таким чином, діяльність НБУ у сфері бухгалтерського обліку здійснюється у кількох площинах, розпочинаючи від нормативного регулювання і завершуючи контрольними функціями (рис. 2).

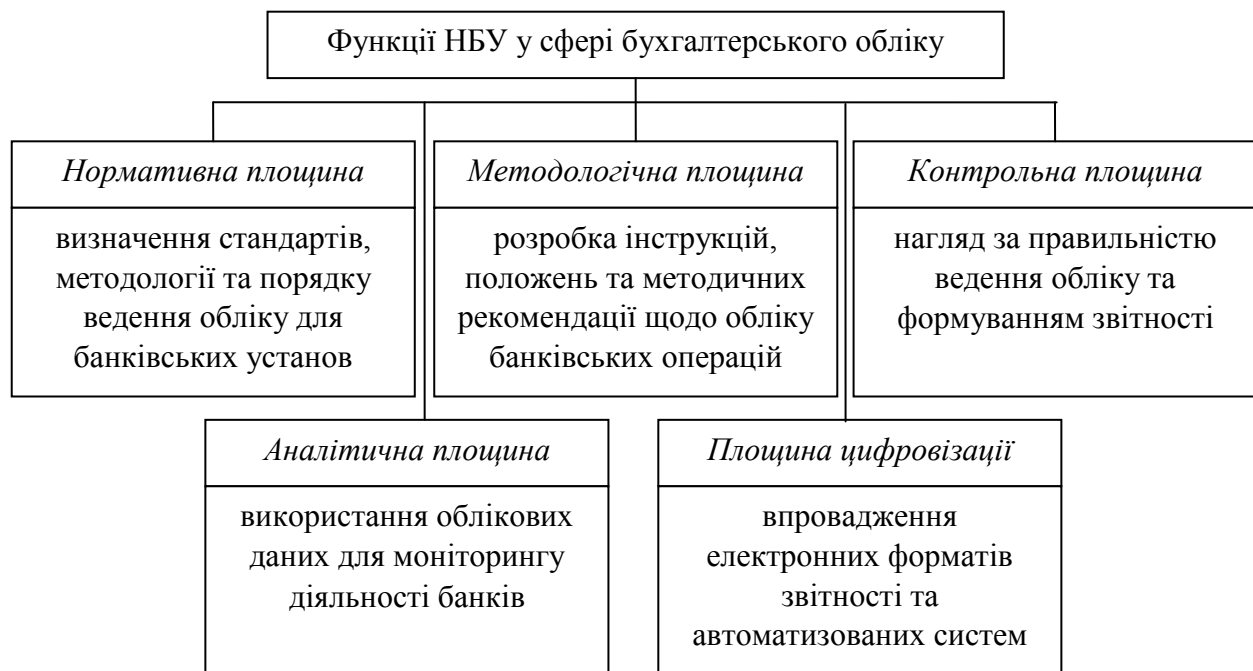

Рис. 2. Діяльність Національного банку України у сфері ведення обліку комерційними банками

Джерело: авторське узагальнення

Вплив НБУ на ведення обліку у банках передбачає: організаційний вплив (вимагає створення, затвердження, регулярного оновлення та перегляду облікової політики як внутрішнього нормативного документа); методологічний вплив (визначає методику визнання та оцінки об'єктів обліку, регламентує застосування міжнародних стандартів обліку і звітності); технічний вплив (встановлює обов'язковість використання затвердженого плану рахунків для банківських установ та побудову автоматизованого обліку у відповідності до структури плану рахунків); контрольний вплив (має право на здійснення перевірок дотримання облікової політики нормативним документам та ведення обліку у відповідності до затверджених положень).

Пропозиція Сп'як Г.І. [4] щодо виокремлення у складі облікової політики банку таких аспектів як організаційні, методологічні та технічні дозволяє співставити елементи облікової політики з нормативними документами НБУ, що регламентують конкретні ділянки облікового процесу. Андренко О.А., та Мордовцев О.С. [1] пропонують замість технічного аспекту виділяти аналогічний за змістом конструктивний аспект, який передбачає затвердження робочого плану рахунків, внутрішніх первинних документів та порядку інвентаризації. Незважаючи на підходи до визначення складових елементів облікової політики її побудова ґрунтується на положеннях нормативних документах НБУ з врахуванням рівнів законодавчого регулювання: бухгалтерського обліку у банку в цілому чи обліку на окремих функціональних ділянках (табл. 2).

Нормативні документи НБУ в частині впливу на побудову облікової політики визначають принципи та підходи до організації бухгалтерського обліку, методи оцінки активів та зобов'язань, визнання доходів і витрат, підходи до обліку фінансових інструментів та правила формування резервів. План рахунків бухгалтерського обліку у банках є основою для побудови аналітичного обліку банку з врахуванням особливостей банківських автоматизованих систем. Нормативні документи щодо формування звітності,

крім встановлення форм звітності та техніки заповнення, впливають на вибір облікових оцінок при розкритті інформації у фінансових звітах.

Таблиця 2. Формування положень облікової політики з врахування нормативних документів Національного банку України

Елементи облікової політики	Нормативні документи НБУ, що регламентують ведення обліку
Організаційні положення облікової політики (принципи організації обліку та внутрішнього контролю, права та обов'язки посадових осіб, документообіг)	Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Постанова НБУ від 28.08.2001 № 368 [10]; Положення про організацію бухгалтерського обліку в банках України: Постанова НБУ від 04.07.2018р. № 75 [11]; Положення про організацію внутрішнього аудиту в банках України: Постанова НБУ від 10.05.2016 № 311 [12].
Методологічні положення облікової політики (методика обліку на окремих функціональних ділянках)	Правила бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України: Постанова НБУ від 27.02.2018 № 17 [13]; Інструкція з бухгалтерського обліку операцій із фінансовими інструментами в банках України: Постанова НБУ від 21.02.2018 № 14 [14]; Інструкція про порядок організації касової роботи банками та проведення платіжних операцій надавачами платіжних послуг в Україні: Постанова НБУ від 25.09.2018 № 103 [15]; Інструкція з бухгалтерського обліку операцій в іноземній валюті та банківських металах у банках України: Постанова НБУ від 17.11.2004 № 555 [16]; Інструкція з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банків України: Постанова НБУ від 20.12.2005 № 480 [17].
Технічні положення облікової політики (внутрішні документи, формування звітності, первинні документи)	Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України: Постанова НБУ від 24.10.2011 № 373 [18]; Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України: Постанова НБУ від 11.09.2017 № 89 [19]; Положення про організацію бухгалтерського обліку в банках України: Постанова НБУ від 04.07.2018р. № 75 [11]; Правила організації статистичної звітності, що подається до НБУ: Постанова НБУ від 13.11.2018 № 120 [20].

Джерело: авторське узагальнення

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.
НБУ як основний регулятор та координатор діяльності банківської системи впливає на усі сфери діяльності банків, не виключенням є система бухгалтерського обліку. Забезпечення ефективного та раціонального ведення

обліку передбачає формування внутрішнього нормативного документу – Положення про облікову політику, на зміст якого має значний вплив НБУ як основний регулятор діяльності банківських установ. Функції НБУ в частині бухгалтерського обліку динамічно трансформувалися з розвитком банківської сфери в Україні, що дозволяє простежити зміну підходів до облікової інформації в періоді 1991-2024рр. Періодизація розвитку функціоналу НБУ у сфері регулювання бухгалтерського обліку передбачає виділення таких етапів як: перехідний етап; трансформаційний етап; інституційний етап; етап стандартизації та етап цифровізації, на кожному з яких виникали нові вимоги, підходи до подання, узагальнення чи обробки облікової інформації, що створювало підґрунтя для змін в положеннях облікової політики. Структурно облікова політика банків складається з організаційних, методологічних та технічних розділів, та для формування її елементів передбачено положення, правила, інструкції та інші нормативні документи НБУ. Вплив НБУ на ведення обліку визначається його функціями, які можна локалізувати в нормативній, методичній, аналітичній, контрольній площинах. З розвитком цифрових технологій площина цифровізації обліку передбачає активне впровадження електронних форматів звітності та автоматизованих систем. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у вивченні впливу цифрових технологій та появи нових об'єктів обліку на положення облікової політики, трансформації облікової системи банків у відповідь на нові виклики щодо забезпечення достовірності облікової інформації у цифровому середовищі.

Література

1. Андренко О.А., Мордовцев О.С. Механізм формування облікової політики банків. *Комунальне господарство міст. Серія: Економічні науки.* 2017. Вип. 138. С. 57-62.

2. Петраковська О.В. Формування облікової політики в банках України. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2022. № 11. С. 5-11. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7624224>.

3. Сидоренко Р.В. Особливості організації облікового процесу в банківських установах України. *Інтелект XXI*. 2021. № 3. С. 58-61.

4. Спяк Г.І. Облікова політика в управлінні банком: організаційно-методичний аспект. *Наукові записки Нац. Ун-ту "Острозька академія". Сер. Економіка*. 2011. Вип. 17. С. 392-397.

5. Юнацький М.О. Формування облікової політики банківської установи. *Економіка і суспільство*. 2017. № 10. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/10_ukr/145.pdf.

6. Лалакулич М.Ю., Рибаків Л.П., Югас Е.Ф. Організація бухгалтерського обліку в банках. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2024. № 3. С. 11-16. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.11506211>.

7. Безверхий К. В., Петраковська О. В. Сучасний стан нормативно – правового регулювання обліку в банках України. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2022. № 10. С. 22-30. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7502428>.

8. Фаріон В., Фаріон Т. Роль облікової інформації в системі управління банком. *Журнал європейської економіки*. 2013. № 1. С. 96-108.

9. Blikhar, M., Natyrkach, R., Chystokletov, L., Shyshko, V., Hula, I. Evolution of functions of the National bank of Ukraine: economic and legal study. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2024. Том 3. № 56. С. 24-37. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.3.56.2024.4395>.

10. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Постанова НБУ від 28.08.2001р. № 368. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01#Text> (дата звернення: 05.07.2025).

11. Положення про організацію бухгалтерського обліку в банках України: Постанова НБУ від 04.07.2018р. № 75. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0075500-18#Text> (дата звернення: 05.07.2025).

12. Положення про організацію внутрішнього аудиту в банках України: Постанова НБУ від 10.05.2016р. № 311. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0311500-16#Text> (дата звернення: 05.07.2025).

13. Правила бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України: Постанова НБУ від 27.02.2018р. № 17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0017500-18#Text> (дата звернення: 05.07.2025).

14. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій із фінансовими інструментами в банках України: Постанова НБУ від 21.02.2018р. № 14. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014500-18#Text> (дата звернення: 05.07.2025).

15. Інструкція про порядок організації касової роботи банками та проведення платіжних операцій надавачами платіжних послуг в Україні: Постанова НБУ від 25.09.2018р. № 103. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0103500-18#Text> (дата звернення: 05.07.2025).

16. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій в іноземній валюті та банківських металах у банках України: Постанова НБУ від 17.11.2004р. № 555. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1511-04#Text> (дата звернення: 05.07.2025).

17. Інструкція з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банків України: Постанова НБУ від 20.12.2005р. № 480. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0040-06#Text> (дата звернення: 05.07.2025).

18. Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України: Постанова НБУ від 24.10.2011р. № 373. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11#Text> (дата звернення: 05.07.2025).

19. Інструкція Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України: Постанова НБУ від 11.09.2017р. № 89. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0089500-17#Text> (дата звернення: 05.07.2025).

20. Правила організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України: Постанова НБУ від 13.11.2018р. № 120. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0120500-18#Text> (дата звернення: 05.07.2025).

References

1. Andrenko, O.A. and Mordovtsev, O.S. (2017), "Mechanism for forming banks' accounting policies", *Komunalne hospodarstvo mist. Serii: Ekonomichni nauky*, vol. 138, pp. 57-62.
2. Petrakovs'ka, O.V. (2022), "Formation of accounting policy in banks of Ukraine", *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, vol. 11, pp. 5-11. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7624224>.
3. Sydorenko, R.V. (2021), "Peculiarities of the organization of the accounting process in banking institutions of Ukraine", *Intelekt XXI*, vol. 3, pp. 58-61.
4. Spiak, H.I. (2011), "Accounting policy in bank management: organizational and methodological aspect", *Naukovi zapysky Nats. Un-tu "Ostrozka akademiia". Serii: Ekonomika*, vol. 17, pp. 392-397.
5. Yunatsky, M.O. (2017), "Formulation of the accounting policy of a commercial bank", *Economy and society*, [Online], vol. 10, available at: https://economyandsociety.in.ua/journals/10_ukr/145.pdf (Accessed 30 Jun 2025).
6. Lalakulych, M.Yu., Rybakova, L.P., Yuhas, E.F. (2024), "Organization of accounting in banks", *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, vol. 3, pp. 11-16. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.11506211>.

7. Bezverkhyj, K.V. and Petrakovs'ka, O.V. (2022), "The current state of regulatory and legal regulation of accounting in Ukrainian banks", *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, vol. 10, pp. 22-30. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7502428>.

8. Farion, V., Farion, T. (2013), "The role of accounting information in the bank management system", *Zhurnal ievropejs'koi ekonomiky*, vol. 1, pp. 96-108.

9. Blikhar, M., Natyrkach, R., Chystokletov, L., Shyshko, V. and Hula, I. (2024), "Evolution of functions of the National bank of Ukraine: economic and legal study", *Financial and credit activity problems of theory and practice*, vol. 3(56), pp. 24-37. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.56.2024.4395>.

10. National Bank of Ukraine (2001), Resolution "Instruction on the procedure for regulating the activities of banks in Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01#Text> (Accessed 05 July 2025).

11. National Bank of Ukraine (2018), Resolution "Regulations on the organization of accounting in banks of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0075500-18#Text> (Accessed 05 July 2025).

12. National Bank of Ukraine (2016), Resolution "Regulations on the organization of internal audit in banks of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0311500-16#Text> (Accessed 05 July 2025).

13. National Bank of Ukraine (2018), Resolution "Rules for accounting for income and expenses of banks in Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0017500-18#Text> (Accessed 05 July 2025).

14. National Bank of Ukraine (2018), Resolution "Instructions on accounting for transactions with financial instruments in banks of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014500-18#Text> (Accessed 05 July 2025).

15. National Bank of Ukraine (2018), Resolution "Instructions on the procedure for organizing cash operations by banks and conducting payment transactions by payment service providers in Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0103500-18#Text> (Accessed 05 July 2025).

16. National Bank of Ukraine (2004), Resolution “Instructions on accounting for transactions in foreign currency and banking metals in banks of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1511-04#Text> (Accessed 05 July 2025).

17. National Bank of Ukraine (2005), Resolution “Instructions on accounting for fixed assets and intangible assets of banks in Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0040-06#Text> (Accessed 05 July 2025).

18. National Bank of Ukraine (2011), Resolution “Instructions on the procedure for preparing and publishing financial statements of banks in Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11#Text> (Accessed 05 July 2025).

19. National Bank of Ukraine (2017), Resolution “Instruction on the application of the Chart of accounts of accounting of banks of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0089500-17#Text> (Accessed 05 July 2025).

20. National Bank of Ukraine (2018), Resolution “Rules for organizing statistical reporting submitted to the National Bank of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0120500-18#Text> (Accessed 05 July 2025).

Стаття надійшла до редакції 10.07.2025 р.